

Speech minister Van Engelshoven bij uitreiking Prix de Rome Beeldende Kunst (15 december 2017)

Beste mensen,

500 seconden.

Dat is iets meer dan 8 minuten.

Zo lang doet het licht van de zon erover om ons, hier op aarde, te bereiken.

En wie 's nachts naar de sterren kijkt, ziet licht dat nog veel langer onderweg is.

Het schijnsel van de dichtstbijzijnde ster buiten ons zonnestelsel doet er **4 jaar** over om ons te bereiken.

Als ik dus 's avonds naar de sterrenhemel kijk, dan zie ik iets dat jaren of zelfs eeuwen geleden heeft plaatsgevonden. En dat besef ontregelt me elke keer weer.

Waarom vertel ik dit **hier**?

Omdat je als je kunst maakt, bestudeert of bewondert, vaak ongemerkt eenzelfde soort tijdreis maakt als het licht van de sterren.

Want wat achter ons ligt, speelt in de kunst altijd een rol. Het beïnvloedt wat we vandaag maken, mooi vinden, en hoe we het op waarde schatten.

Neem Het Oude Rome – dat is voor de kunsten zo'n oude ster. Net zoals Nineveh, Athene of Nara dat zijn. Het licht brandt er al **duizenden jaren**, maar het bereikt ons na al die tijd nog steeds. En de plekken blijven iets met ons doen. Ze spreken tot onze verbeelding. En ze blijven het bezoeken waard.

Rome, daar mag je dan ook heen als je deze prijs wint. Om je te laten inspireren door deze **bakermat**, maar ook door de ontmoetingen met de andere kunstenaars aan de American Academy. Je gaat er zelf **nieuw licht** aansteken en **doorgeven**.

Met de Prix de Rome krijg je een grote kans om een volgende stap te zetten. Je krijgt de **tijd, ruimte en middelen** om in alle vrijheid te experimenteren en reflecteren. Dat is voor kunstenaars essentieel.

En dat moet zo **blijven**, willen we nieuwe sterren kunnen zien.

Daarom vind ik investeren in cultuur en talentontwikkeling ook zo belangrijk. Want het is niet vanzelfsprekend dat je als kunstenaar doorbreekt, gezien en begrepen wordt. Deze prijs, maar ook de extra investeringen van dit nieuwe kabinet, helpen daarbij.

Vandaag eren we met deze prijsuitreiking vier sterren op hun reis door de kunstwereld. Via de aandacht, dit podium en de prijs zelf natuurlijk, stimuleren we hun **artistieke ontwikkeling** in een internationale context. We geven jonge kunstenaars die bezig zijn om naam te maken, een extra zetje. Zodat hun licht **feller** gaat schijnen. Dat geldt voor alle vier de genomineerden van vandaag: Katarina Zdjelar, Melanie Bonajo, Rana Hamadeh en Saskia Noor van Imhoff.

Dames – jullie zijn ieder voor zich op een unieke reis, waarop je onderweg al velen hebt geïnspireerd.

Wat daarbij bijzonder opvalt is dat jullie **kunstenaars-DNA** in de jaren '90 is gevormd: jaren van nieuw optimisme na de val van de Berlijnse Muur. Jaren van economische voorspoed hier in Nederland. Maar net zo goed de jaren van burgeroorlogen en het na-ijlen daarvan.

Ervaringen van **hoop en wanhoop** lagen destijds, en liggen ook nu nog, dicht bij elkaar. Die uitersten zijn voor jullie kunstenaars-DNA volgens mij een bron van inspiratie.

Want jullie vragen ons alle vier om **flexibel** te zijn, om onze geest te verplaatsen en **onze waarheid** die zo vast lijkt, even links te laten liggen. En dan wordt er ineens een nieuwe werkelijkheid 'echt', voor even.

Dat is volgens mij waar je als kunstenaar voor **leeft**.

Je creëert nieuwe werelden waar wij – de anderen – met ons **hoofd, hart** of soms zelfs **hele lijf** even in kunnen stappen. Dan ervaren we van alles: van fascinatie tot verwarring. En wat het ook met je doet... en hoe spannend, prachtig, uitdagend of confronterend het ook is... **in de kunst kan alles.**

Ik vind dat vreselijk belangrijk: geen taboes, en de absolute vrijheid om te maken wat je wilt.

Bij ons **varen vrijdenkers in een veilige haven.**

Máák je hier iets, dan mag iedereen er wat van vinden.

Laat het maar **schuren.**

Dat **kan** bij ons.

Dat **mag** bij ons.

En wat mij betreft: dat **móet** bij ons.

Dat zal ik altijd verdedigen.

En, beste genomineerden, ik ben heel blij dat **jullie** hier zijn, bij ons.

Want naast werk dat is ontstaan in **vrijheid**, laten jullie de **intrinsieke waarde** van kunst zien.

En ik wil dat we leven in een land waar die waarde gevoeld en geleefd wordt.

Waar we via kunst willen nadenken over **wie we zijn.**

Waar mensen willen strijden voor de **zuurstof** die kunst ons biedt.

En waar de verhalen van de kunst ons uitdagen om onze **eigen verhalen** te ontwikkelen.

Dat is voor mij ook het **hart** van de Prix de Rome.

En de juryleden zien er veel, erg veel, van terug in jullie werk.

Ik las een **lovend rapport** over jullie.

Voor een minister van Onderwijs is er niets fijner dan een lovend rapport.

En voor een minister van Cultuur is er niets mooiers dan kunstenaars die – zeer verdiend – in de spotlights staan.

Hier in de Kunsthal hebben al veel mensen jullie werk kunnen ervaren. En het **samenspel** tussen jullie vier werken ontlokte bij sommige mensen zelfs de gedachte dat jullie de ruimte gezamenlijk hebben ingericht.

Alsof jullie werk als vanzelf op elkaar ingrijpt.

Dat is meer dan een prachtig extraatje voor deze tentoonstelling.

Dames en heren,

De impact van deze kunstenaars voelt u het sterkst, als u zélf hun werk bewondert. En de complimenten die de jury voor ieder van jullie, zorgvuldig heeft gecomponeerd, zijn in het rapport uitvoerig terug te lezen.

Nú is het tijd voor het **hoge woord**.

Ik lees u daarom de slotsom uit het juryrapport voor:

*"De jury constateert dat alle finalisten zich bezighouden met dezelfde vraag: hoe **betekenisvol** en **geëngageerd** te handelen?*

Zij doen dat ieder op geheel eigen wijze: poëtisch, confronterend, intuïtief en autonoom.

*De jury heeft **unaniem** gekozen voor een kunstenaar die een eigen taal creëert, de geschiedenis ontleedt, herordent en een stem geeft.*

Het thema dat aan de basis ligt van dit werk is urgent: de noodzaak om ons bewust te worden van de ontbrekende stem in getuigenissen en van de manier waarop het uitwissen van stemmen de blik op ons verleden bepaalt.

In een overrompelende, kakofonische installatie sleept zij het publiek mee in een indringend epos vol intense ervaringen."

Beste mensen,

Er staan vandaag vier sterren voor ons. Maar één ervan zal een tikje harder stralen, tot ver na vandaag – dankzij het winnen van de Prix de Rome.

De winnaar...

... van de Prix de Rome, 2017, is...

Rana Hamadeh!